

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-08-13Diarienummer
RUN 306-2024
Er referens
11190-2024-1

Länsstyrelsen i Västerbotten

Yttrande över remissen Energi- och klimatstrategi för Västerbottens län- Föregångare i omställningen, för lokal och regional nytta

Sammanfattning

Region Västerbotten tackar för inbjudan att lämna synpunkter på remissen för energi- och klimatstrategi för Västerbotten. Enligt regleringsbrevet till Länsstyrelsen i Västerbotten 2023 ska länets energi- och klimatstrategi revideras med hänsyn till de nya nationella energipolitiska målen. Förslaget skickades ut för remiss under våren och efter önskemål från ett antal remissinstanser kommer mer färdigarbetat förslag ut på en ytterligare remiss. Region Västerbotten har läst och kommit med inspel till det revideringsförslaget.

Strategin upplevs ha fått en mer tydlig struktur än föregående version. Men fortfarande saknar strategin tydlighet och röd tråd. Även om den har blivit mer innehållsrik sedan tidigare remissperiod saknas fördjupade beskrivningar. Hur strategin har tagits fram och hur länets aktörer har involverats i processen framgår inte av strategin vilket hade varit önskvärt, även mer involvering från länets aktörer.

I såväl utskicket av remiss-underlaget samt i remissen står det att Region Västerbotten har varit med och tagit fram strategin vilket är felaktigt då Region Västerbotten inte har varit med i den processen.

Strategins upplägg och prioriteringar

Röd tråd

Strategin saknar en tydlig struktur och röd tråd vilket gör det svårt att följa dokumentet. En tydligare rubriksättning önskas, kanske med numrerade rubriker. Tidigt i dokumentet önskas ett avsnitt vem strategin riktar sig till, hur den ska användas samt hur den ska följas upp. Det skulle dessutom behövas ett kapitel som beskriver hur strategin avgränsar. I början av strategin finns i dagsläget en beskrivning av vad strategin inte ska fokusera på men det saknas vad den ska fokusera på.

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-08-13Diarienummer
RUN 306-2024
Er referens
11190-2024-1**Prioriteringar**

Det saknas prioriteringar samt vilka åtgärder som önskas för att uppnå visionen. Strategin ger en bra bakgrundsbild av läget men detta skulle behöva följas upp tydligare med *hur* detta ska göras. Ett antal områden, så som skog, livsmedel och avfall, nämns men följs inte upp av någon fördjupning eller en beskrivning till varför man valt att inte fördjupa sig inom dessa områden. Övergripande för hela dokumentet önskas tydlighet i varför man tar upp vad.

Målkonflikter

Målkonflikter med till exempel transporter eller skogsbruk bör fördjupas. Hur ser det faktiskt ut i Västerbotten och hur önskar vi att det ska bli? Till exempel är Västerbotten ett län som skiljer sig från länen i södra Sverige med långa avstånd och en gles befolkning. Hur lyckas vi med framkomlighet utan att påverka klimatet? Vad behövs för lösningar för att möjliggöra resande och utveckling i ett glesbefolkat län. Dessa typer av fördjupningar tror vi skulle stärka strategin och göra den mer användbar för vårt län.

Miljömålen

Miljömålen nämns som något strategin tar hänsyn till men kopplas inte samman till de fokusområden som valts. Hur spelar dessa mot varandra på ett framgångsrikt sätt? Till exempel säger strategin att den inte går in på LULUCF samtidigt som *Hållbart brukande av landmiljöer* är ett utpekat program för miljömålen, samma sak gällande hållbar konsumtion som lyfts som en viktig del i miljömålen men inte kommer hanteras i strategin.

Västerbottniskt fokus

Strategin har en tendens att vara lite för allmän och saknar västerbottnisk inriktning stundtals. Bakgrund, fördjupning och inriktning bör fokusera på den situation som är Västerbottens. Västerbottens förutsättningar lyfts men inte utmaningarna vilket vi önskar förtydligas.

Fokusområden

Bakgrund till vilka fokusområden som har valts och varför dessa har valts bör förtydligas ytterligare. Målbilderna för respektive fokusområde är väldigt allmänna. Region Västerbotten önskar en tydligare inriktning om varför just detta fokusområde är viktigt för Västerbotten, kopplat till de behov, utmaningar och möjligheter som finns här.

Bakgrund

I bakgrundsdocumentet finns en innehållsrik beskrivning av nuläget och utmaningar. Regionen Västerbotten ställer sig frågande till positionen av detta dokument. Det är en lång text och skulle således passa bättre som bilaga. Samtidigt finns det viktig information i bakgrunden som är viktig för att förstå valda fokusområden, mål och inriktningar. Vi ser hellre att bakgrundstexten

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-08-13Diarienummer
RUN 306-2024
Er referens
11190-2024-1

komprimeras och integreras i texten som bakgrund till de val som gjorts, till exempel under fokusområdena.

Det saknas också en nulägesbeskrivning av Västerbotten som beskriver vilka energibärare vi använder idag, hur mycket som används samt vad den används till. Även detta bör finnas integrerat i strategin, företrädesvis i början av strategin

Förankring i länet

Involverade aktörer

Det saknas hur strategin har tagits fram och hur andra aktörer än Länsstyrelsen i Västerbotten har involverats i länets arbete med energi- och klimat. Det är viktigt att dokumentet inte blir ett dokument där staten berättar hur kommunerna och andra aktörer i länet ska arbeta. Det står också att strategin är gemensamt framtagen av Länsstyrelsen i Västerbotten och Region Västerbotten, vilket inte stämmer då strategin är framtagen av Länsstyrelsen i Västerbotten.

Samverkan för att uppnå energi- och klimatstrategin

Samverkansplattformar

En fördjupning över hur länets aktörer bör samverka för att uppnå de energi- och klimatutmaningar vi står inför önskas. Bland annat bör nämnas att det finns ett flertal samverkansplattformen i Västerbotten som leder till ett bättre klimatarbete.

FREIA

FREIA nämns ofta och hanteras ibland som grunden för strategin. Strategin är ett strategiskt dokument med mål och visioner där vi ser att FREIA är en plattform som kan användas för att genomföra strategin. Vi ser inte att FREIA bör nämnas i strategin, dels för att det är en plattform bland många, dels för att den inte är färdiguppbyggd och dels för att det är strategin som ska ligga till grunden för våra plattformar och nätverk, inte tvärtom.

Vem driver Västerbottens energi- och klimatarbete?

På sidan 3 finns det en bild som vi önskar tas bort från strategin då den ger en missvisande bild över vilka aktörer i Västerbotten som är delaktiga i energi- och klimatarbetet. Utifrån bildens utformning ser det ut som att det är Region Västerbotten och Länsstyrelsen i Västerbotten som leder arbetet framåt i stället för att det är ett arbete där länets alla kommuner och övriga aktörer leder arbetet framåt tillsammans.

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-08-13Diarienummer
RUN 306-2024
Er referens
11190-2024-1

Strategiska dokument saknas fortfarande

Region Västerbotten önskar tillägga två ytterligare strategiska dokument som saknas

- Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västerbottens län 2025-2031
- Länstransportplan 2022-2037

Dessutom ser vi att ytterligare en strategi saknas

- Digitaliseringsstrategin

Faktaunderlag***Fakta som inte stämmer***

- I strategin står det att det varken finns påfarter eller avfarter men det finns påfarter men inte avfarter – det går att koppla upp sig till nätet men inte nog med uttagpunkter
- På sida 17 beskrivs att "...offentlig verksamhet har stor förmåga att påverka genom att upphandla lokalproducerade varor..." men då offentliga verksamheter omfattas av LOU där principerna icke-diskriminering och likabehandling ska följas kan inte krav direkt ställas på lokalproducerade varor. Denna mening bör förtydligas hur upphandlingar kan styras på ett hållbart sätt utan att diskriminering riskeras.
- När det gäller avsnittet om spårtrafik finns en hel del felaktigheter och en mer generell beskrivning önskas där nyttorna för gods- och persontrafik lyfts fram. Norrbotniabanan kan nämnas då det är den sträcka som kommer att ha i särklass störst inverkan när det gäller att reducera koldioxidutsläppen när den är klar i sin helhet. Andra möjligheter kan nämnas men projekt eller projekt som inte startat i gång bör undvikas i en strategi.

Källhänvisningar

Källhänvisningar finns på ett antal ställen men inte på alla. Bör vara enhetligt genom strategin.

Beslut i detta ärende har fattats av regionala utvecklingsnämnden den 4 september 2025 § xx.

Richard Carstedt (S)
Ordförande regionala utvecklingsnämnden